Gospodarska zbornica Slovenije

Gradivo za javno obravnavo

KAKO DO NOVIH DELOVNIH MEST

KJE SO POTENCIALNA NOVA DELOVNA MESTA?

V zadnjih šestih letih smo v Sloveniji nenehno izgubljali delovna mesta. Brezposelnost je pred kratkim skoraj dosegla prag 130.000 oseb. Zaradi pričakovanega in nujnega prestrukturiranja bo v številnih podjetjih kmalu še manj delovnih mest. Temu se ne bomo mogli izogniti, če želimo, da bodo ta podjetja obdržala zdrava delovna mesta. V nasprotnem primeru bodo tudi ta ogrožena.

Vlada RS napoveduje 60.000 delovnih mest. Je to politična floskula ali realnost?

Na Gospodarski zbornici Slovenije verjamemo, da je več deset tisoč novih delovnih mest realnost. Toda, da bi takšno ambicijo uresničili, moramo vsi zavihati rokave.

Čas je, da izkoristimo pozitivna gibanja na tujih trgih in odstranimo birokratske in druge ovire, ki onemogočajo ustvarjanje novih delovnih mest, pogosto pa uničujejo tudi zdajšnja delovna mesta.

Le tako bomo odgovorno poskrbeli za večjo zaposlenost v Sloveniji, s tem pa za večjo blaginjo prebivalstva.

OPOMBE:

1. *Gre za oceno potenciala novih delovnih mest na podlagi informacij, ki so nam dostopne iz panog, projektov in na podlagi nekaterih makroekonomskih podatkov.*
2. *Potencial je ocenjen na podlagi potrebe po polnih zaposlitvah in ne upošteva, da zmogljivosti na vseh zdajšnjih delovnih mestih, ki bi jih potrebovali, ta hip niso povsem zasedene. To pomeni, da bodo del zmogljivosti zapolnili že zdaj zaposleni, a je težko oceniti, koliko to zmanjša skupno število potencialnih novih delovnih mest.*
3. *Gre za potencial novih delovnih mest, kar ne pomeni, da se bo zato toliko znižala brezposelnost. V tem času bomo mnoga zdajšnja delovna mesta tudi izgubili.*

KLJUČNA VPRAŠANJA ZA JAVNO OBRAVNAVO:

- Kako pametno vlagati v inovacije, da bi povečali delež slovenskega v globalnem izvozu in zvišali njegovo tehnološko in dodano vrednost?
- Kako učinkovito in pravočasno usposobiti potrebne kadre za nova delovna mesta in tako obenem zmanjšati strukturno brezposelnost?
- Kako čim hitreje in učinkovito napolniti turistične nastanitvene zmogljivosti s kvalitetnimi tujimi gosti?
- Kako urgentno odpraviti birokratske ovire pri umeščanju v prostor, ki ogrožajo ali zavirajo infrastrukturne investicije?
- Kako doseči okoljske in energetske cilje do leta 2020 na optimalen okoljski in stroškovni način?
- Katere so prioritetne energetske investicije in kakšna naj bo investicijska časovnica?
- Kako pri infrastrukturnih investicijah zagotoviti čim večjo udeležbo domačega znanja in domačih delovnih mest?
- Kako uspešno črpati evropska sredstva za energetske in okoljske investicije ter kako uspešno privabiti zasebne vire?
- Ali nam bo uspelo končati izgradnjo širokopasovnih priključkov na belih lisah v šestih letih
- Kako v hudi globalni konkurenci uspešno tržiti produkte iz lesa na tujih trgih?
- Kako poenostaviti birokratske postopke za podjetnike pri pripravi dokumentacije za državne institucije?

Gospodarska zbornica Slovenije

Izdala: Gospodarska zbornica Slovenije, Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
tel: 01 5898 000, faks: 01 5898 100, www.gzs.si, info@gzs.si
facebook: GZSsi, twitter: GZSnovice, youtube: GZSvideo
Ljubljana, maj 2014

118.000 delovnih mest do leta 2020:

45.000 trajnih

73.000 vezanih na investicijske projekte

Internacionalizacija	20.000
Turizem	10.000
Linijska infrastruktura	15.000
Informacijska tehnologija	20.000
Zelena energija (OVE & URE)	13.000
Energetika	17.000
Lesna predelava	5.000
Komunalna infrastruktura	8.000
Malo gospodarstvo	10.000

Internacionalizacija

Skupaj investicij: 100 mio €
Novih delovnih mest: 20.000 (trajnih)

Ključna področja

1. Okrepljena promocija slovenskega gospodarstva (tematske gospodarske delegacije, road show predstavitve, učinkoviti sejemski nastopi, potrditev koncepta Slovenske hiše kot JZP na prioritetnih trgih ...).
2. Promocijske točke za obrtniške in podjetniške storitve mikro in malih podjetij v regijah sosednjih držav.
3. Akcijski načrt za tuje neposredne investicije.
4. Usklajeno delovanje nosilnih podpornih ustanov za internacionalizacijo.
5. Izvedba programa spodbujanja internacionalizacije MSP.

Potencialni finančni viri

- Spirit
- Posebni projekti EU za internacionalizacijo (EEN ...)
- Kohezijska sredstva EU za spodbujanje internacionalizacije MSP
- Zasebna sredstva zainteresiranih podjetij (javno-zasebna partnerstva)
- Sredstva gospodarske diplomacije

Ovire

- Premajhna podpora in promocija za internacionalizacijo MSP.
- Krčenje sredstev za aktivnosti, ki so namenjene spodbujanju internacionalizacije slovenskega gospodarstva.
- Pomanjkljiva usklajenost delovanja nosilnih podpornih ustanov za internacionalizacijo.

Ključni izzivi

- Kako znova povečevati delež slovenskega izvoza v globalnem izvozu?
- Kako zvišati tehnološko in dodano vrednost slovenskega izvoza?
- Kako okrepiti podporo slovenskim izvoznikom na ključnih (novih) trgih?

Vir: Mednarodni izzivi 2014 (v pripravi), Mednarodni izzivi 2013, Go International Slovenija 2014, Program dela Javne agencije Spirit

Turizem

Skupaj investicij: 100 mio €
Novih delovnih mest: 10.000 (trajnih)
Neposredni cilj: 1 mrd € dodatnih prihodkov iz tujskega turizma na leto (50 % več kot zdaj)

Ključna področja

1. Okrepitev promocije turizma prek neodvisne nacionalne turistične organizacije.
2. Nove letalske linije (čarterske ali redne) iz ključnih ciljnih turističnih trgov.
3. Ureditev viznega režima na nekaterih ključnih propulzivnih trgih (Rusija, arabske države ...).
4. Izboljšana organizacija potniškega prometa v slovenske turistične destinacije (shuttle ...).

Potencialni finančni viri

- Sorazmerni del od turističnih taks po določenem ključu
- Sorazmerni del iz proračuna RS po določenem ključu
- Sorazmerni del od koncesij od iger na srečo po določenem ključu
- Posebni turistični prispevek za najpomembnejša turistična območja (avstrijski model)

Ovire

- Bistveno znižanje sredstev za promocijo turizma (namesto 20 milijonov le 5,5 mio € letno).
- Neprimerni turistični vizni režim in organizacija izdaje turističnih viz za tuje turiste.
- Izjemno slaba letalska dostopnost Slovenije.

Ključni izzivi

- Kako povečati sredstva za promocijo slovenskega turizma v tujini?
- Kako čim hitreje in učinkovito napolniti nastanitvene zmogljivosti s kvalitetnimi tujimi gosti?
- Kako okrepiti promocijo Slovenije v skladu z njenimi prednostmi?

Vir: Strategija razvoja slovenskega turizma 2012-2016, Analiza Turistično gostinske zbornice Slovenije

Linijska infrastruktura

Skupaj investicij: 1,9 mrd €
Novih delovnih mest: 15.000 (začasnih in trajnih)

Ključna področja

1. Akutna obnova in vzdrževanje linijske infrastrukture (urgentna obnova mostov na cestah, ureditev najbolj neurejenih prometnic do gospodarsko pomembnih družb, opredelitev prioritetnih in ne nujno potrebnih prometnic v državi glede na finančne zmožnosti)
2. Železniška infrastruktura (Koper-Divača, Zidani most-Pragersko ...)
3. Razvoj luke Koper (poglabljanja, podaljšanje obeh pomolov, gradnja tretjega pomola)
4. Darsov program cest (dokončanje avtocest: Draženci-Gruškovje, predora Karavanke in Markovec, hitra cesta Jagodje - Lucija, hitra cesta do Velenja ...)
5. Ureditev cest od avtocest do najpomembnejših turističnih centrov, predvsem Nova Gorica-Bovec, obvoznica Bled, Dramlje-Podčetrtek in Rogaška Slatina, Novo mesto-Dolenjske toplice, Izola-Portorož, Zreče-Rogla, Maribor-Mariborsko Pohorje.

Potencialni finančni viri

- Razvojna sredstva podjetij
- EU sredstva, proračun (slovenski del udeležbe EU sredstev)
- Strateški vlagatelji in drugi zasebni viri
- Javno zasebna partnerstva
- EBRD, EIB

Ovire

- Ni nacionalnega konsenza o prioritetah.
- Birokratski postopki pri umeščanju v prostor.
- Slabo pripravljeni modeli financiranja.

Ključni izzivi

- Kateri so ta hip najbolj akutni in kateri strateško najpomembnejši projekti?
- Kako urgentno odpraviti birokratske ovire pri umeščanju v prostor?
- Kako zagotoviti javne in zasebne vire in pripraviti optimalno investicijsko časovnico?

Vir: Razvojno načrtovanje do 2020

Informacijska tehnologija

Skupaj investicij: 200 mio €.
Novih delovnih mest: 20.000 (začasnih in trajnih)

Ključna področja

1. Izgradnja širokopasovnih priključkov na belih lisah.

Potencialni finančni viri

- Evropski kohezijski sklad (predvideno 57 mio €)
- Namenska sredstva iz proračuna
- Zasebna sovlaganja komunikacijskih operaterjev
- Sovlaganje lokalnih skupnosti
- Sofinanciranje iz vzpostavljanja druge infrastrukture (vodovod, elektrika, plin, ceste)

Ovire

- Ni strategije razvoja elektronskih komunikacij.
- Ni dovolj načrtovanih javnih sredstev (zgolj 71 mio €).
- Razdrobljena gradnja, ki ne bi zagotovila ekonomije obsega in ustreznega izplena.

Ključni izzivi

- Ali bomo res dosegli cilje Digitalne agende 30 Mbit/s za vse?
- Ali nam bo uspelo končati izgradnjo v šestih letih?
- Kako zagotoviti maksimalni izplen in pravo ekonomijo obsega?

Vir: Evropska digitalna agenda

Zelena energija (OVE & URE)

Skupaj investicij: 4,6 mrd €
Novih delovnih mest: 13.000 (začasnih in trajnih)

Ključna področja

1. Gradnja novih elektrarn na obnovljive vire in razvoj novih tehnologij.
2. Energetska obnova stavb v javnem sektorju in uvajanje sistema za upravljanje z energijo v javnem sektorju.
3. Energetska obnova stanovanjskih stavb v zasebni lasti.
4. Povečanje energetske učinkovitosti v industriji in malem gospodarstvu.
5. Okrepitev zelenih javnih naročil, ki pa morajo biti stroškovno smiselna.

Potencialni finančni viri

- Proračun (slovenski delež udeležbe iz skladov EU)
- EU sredstva
- Drugi viri (dodatek za učinkovito rabo energije k ceni goriv)
- Lastna sredstva podjetij, javno zasebno partnerstvo

Ovire

- Pomanjkljiva raznovrstnost novih OVE.
- Investicije v pregrešno drage oblike obnovljivih virov energije.
- Zapletena izvedba in financiranje energetske obnove večetažnih stavb v lasti več lastnikov.

Ključni izzivi

- Kako doseči 25-odstotni delež OVE v rabi bruto končne energije do leta 2020 hkrati na optimalen okoljski in stroškovni način?
- Kako optimalno izboljšati energetsko učinkovitost za 20 odstotkov do leta 2020 na stroškovno najbolj ugoden način?
- Kako odpraviti ovire pri energetski obnovi stavb in tako obenem zagotoviti čim več delovnih mest?

Vir: Razvojno načrtovanje do 2020 - Energetika z učinkovito rabo energije

Energetika

Skupaj investicij: 4 mrd €
Novih delovnih mest: 17.000 (začasnih in trajnih)

Ključna področja

1. Izkoristiti neizkoriščeni energetski potencial (Gradnja HE Brežice in HE Mokrice, izdelava investicijske in projektne dokumentacije za HE na srednji Savi in sprejem državnega lokacijskega načrta)
2. Razvoj in obnova distribucijskega omrežja (delno kabliranje 20kV omrežja, pilotni projekti pametnih omrežij, izgradnja daljnovoda 400kV Cirkovce - Pince za povezavo z Madžarsko)
3. Razvoj oskrbe z zemeljskim plinom.
4. Plinovod Južni tok.
5. Gradnja novih energetskih objektov (TE TOL - gradnja plinsko parnega bloka, TE Brestanica - novi plinski bloki za sistemsko rezervo, gradnja skladišča za radioaktivne odpadke iz NEK)

Potencialni finančni viri

- EU sredstva
- Razvojna sredstva podjetij
- Omrežnina za prenosno in distribucijsko omrežje
- Drugi zasebni viri in javno zasebno partnerstvo
- EBRD, EIB

Ovire

- Birokratske in okoljske ovire pri umeščanju energetskih projektov v prostor, zlasti v območja Nature 2000.
- Pomanjkanje konkurenčnih finančnih virov, tudi zasebnih.
- Slabo pripravljeni modeli financiranja.

Ključni izzivi

- Katere so prioritetne energetske investicije in kakšna naj bo investicijska časovnica?
- Kako učinkovito organizirati domača energetska podjetja za skupni nastop in zagotoviti čim večji delež domačega znanja in domačih delovnih mest?
- Kako učinkovito in celovito črpati evropska sredstva za energetske investicije, zlasti za demonstracijske projekte? Kje izpeljati javno-zasebna partnerstva in tuja vlaganja?

Vir: Razvojno načrtovanje do 2020 - Energetika z učinkovito rabo energije

Lesna predelava

Skupaj investicij: 100 mio €
Novih delovnih mest: 5.000 (trajnih)

Ključna področja

1. Vzpostavitev trga za dolgoročno predvidljivo oskrbo lesnopredelovalne industrije v Sloveniji z gozdno lesnimi sortimenti iz slovenskih gozdov.
2. Pospešitev prodaje lesnih izdelkov na tujih trgih, vključno z večjimi državnimi in zasebnimi promocijskimi sredstvi.
3. Okrepitev vlaganj v tehnologijo in razvoj zdajšnjih podjetij z razvojnim potencialom: namensko pospeševanje proizvodnih zmogljivosti z višjo dodano vrednostjo.
4. Povečanje proizvodnje iverke in drugih manjkajočih členov v lesnih verigah.
5. Okrepitev zelenih javnih naročil in povečanje sredstev iz Eko sklada za energetsko učinkovito stavbno pohištvo in stanovanjske enote.

Potencialni finančni viri

- Skladi EU
- Državni proračun (MGRT in MKO)
- Prispevki za obremenitve okolja (Eko sklad)
- Zasebna sredstva (kapital podjetij iz panog, tuji vlagatelji)
- EIB, EBRD

Ovire

- Premajhni in neustrezno usmerjeni vložki v povečanje prodaje na tujih trgih.
- Ni izvedbenega akcijskega načrta s sistematičnimi ukrepi za okrepitev vlaganj v tehnologijo in razvoj, niti za dvig dodane vrednosti prek kvalitetnega razvoja in oblikovanja produktov na podlagi povpraševanja na trgu.
- Manjkajoči členi v lesno-predelovalni verigi.

Ključni izzivi

- Kako v hudi globalni konkurenci uspešno tržiti produkte iz lesa na tujih trgih?
- Kako zagotoviti izvedbeni program za pospešitev razvoja obstoječih podjetij in za odpiranje manjkajočih?
- Kako najbolj učinkovito vzpostaviti uspešne verige dodane vrednosti v lesni predelavi in v povezavi z drugimi panogami?

Vir: Izhodišča za prestrukturiranje slovenske lesnopredelovalne industrije, Deset prednostnih panožnih nalog za prehod lesnopredelovalne panoge v na znanju temelječo panogo

Komunalna infrastruktura

Skupaj investicij: 350 mio €
Novih delovnih mest: 8.000 (začasnih in trajnih)

Ključna področja

1. Dokončanje že pripravljenih projektov s področja vodovodnega in kanalizacijskega omrežja, vodne čistilne naprave, deponije.
2. Izboljšava vodovodnih sistemov (12 lokalnih projektov).
3. Odvajanje in čiščenje komunalnih voda (8 lokalnih projektov).
4. Nadaljnji razvoj regijskih centrov za ravnanje z odpadki.

Potencialni finančni viri

- EU sredstva (kohezijski sklad in sklad za regionalni razvoj)
- Razvojna sredstva investitorjev
- Javno zasebna partnerstva
- Proračun (slovenski delež udeležbe iz skladov EU)

Ovire

- Nerealizirani projekti s področja vodovodnega in kanalizacijskega omrežja, vodočistilne naprave, deponije iz finančne perspektive 2007-2013.
- Slabo usposobljeni naročniki-investitorji in dolgotrajni postopki vključevanja v prostor in pridobivanje gradbenih dovoljenj.
- V perspektivi 2014-2020 tem projektom ne bo več na voljo toliko sredstev iz skladov EU kot v perspektivi 2007-2013.

Ključni izzivi

- Kako financirati in dokončati projekte iz finančne perspektive 2007-2013, da ne izgubimo sredstev?
- Kako izkoristiti pridobljeno znanje pri gradnji komunalne infrastrukture na tujih trgih?
- Ali je mogoče za novo finančno perspektivo oblikovati nove modele financiranja?

Vir: Izvajanje okoljske kohezijske politike 2007-2014, Perspektiva 2014 -2020

Malo gospodarstvo

Skupaj investicij: 250 mio €
Novih delovnih mest: 10.000 (trajnih)

Ključna področja

1. Prenova sistema pavšalne obdavčitve za malo gospodarstvo: dvig zgornje meje prispevkov za vstop v sistem in dvig praga za DDV, oprostitev plačila prispevkov za start-upe v prvem letu poslovanja, nato pa postopno zviševanje plačila do 5. leta obstoja podjetja.
2. Krepitev posojilne dejavnosti SPS in SID banke MSP-jem (sklad lastniškega kapitala, tvegani kapital, obratna sredstva) v povezavi s sredstvi evropskih strukturnih skladov.
3. V primeru uvedbe višje obremenitve nepremičnin sorazmerno znižanje obdavčitve dela.
4. Financiranje stroškov certificiranja novih tehnoloških produktov mladim samozaposlenim in start-up podjetjem.
5. Subvencioniranje zaposlitve mladih raziskovalcev in uvedba pripravništva za mlade diplomante.

Potencialni finančni viri

- Okrepitev dodeljenih sredstev s strani MGRT za financiranje MSP prek SPS in SID banke.
- Pridobitev sredstev iz kohezijskih skladov za spodbudo skladom tveganega kapitala.
- Sprememba manj učinkovite politike subvencij z vplačilom kapitala v državne sklade tveganega kapitala po principu javno-zasebnega partnerstva in v povezavi z kohezijskimi skladi EU.

Ovire

- Birokratski postopki pri pridobivanju sredstev EU.
- Dolgi roki za izdajo mnenj in odločitve državnih uradnikov.
- Slab dostop do financ, visoka obrestna mera, dolgotrajen postopek priprave obrazcev za pridobitev sredstev pri SID banki. Primanjkljaj dolgoročnega lastniškega kapitala.

Ključni izzivi

- Kako približati podjetništvo državljanom nasploh in še posebej mladim?
- Kako izboljšati dostop do različnih oblik financiranja MSP, ki so še brez kreditne zgodovine?
- Kako poenostaviti birokratske postopke pri pripravi dokumentacije za državne institucije?

Vir: Agenda^{MG}, Memorandum Konference MSP